

"רבותי - שקלים!" "רבותי - כלאים!"

שינו במסכת שקלים (פ"א מ"א) 'באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים'. ובפירוש המשניות להרמב"ם כתב: 'פירוש משמיעין - מרזיין עליהם, כדי שיכין כל אחד ואחד שקלו, כדי שתהא תרומת הלשכה בעונתה, ר"ל ברי"ח ניסן וכו'. ומרזיין עוד על הכלאים, עניינו שיכרו כל מהם גנותיהם וכמהים ועוקרין מה שצמח עם התנאי שביארנו במסכת כלאים'. לכאורה, אין כל קשר בין שני ההכרזות. בין ההכרזה להכין מחצית השקל, לבין ההכרזה על הכלאים. ואולם בכל זאת, הדבר אומר דרשני, לראות למה גרם היום יום א' באדר, לראות צורך בכך, שנכריז בכל חצות "בני ישראל אחים יקרים: הכינו את שקליכם ועיקרו את כלאיכם!" אולי כדאי לבדוק, מה קורה עוד ביום נורא הוד זה, יום ראש חודש אדר, ולאור כך בנין נורא פשר ההכרזה, ואולי אפילו את השינוי בניהם.

ובכן כתוב בזוהר חדש שני מאמרים שגם הם אינם קשורים זה לזה, אבל יודע אני ודאי שישנה דרך הסוללה ביניהם. הראשון הוא ב"ח הנקרא מדרש הנעלם על איכה וז"ל: רבנן פתחי האי קרא, (קהלת יב) וזכור את בוראך בימי בחורותיך עד אמן לי יבואו ימי הרעה. וכו' בימי בחורותיך, יומין ודשתא, דאישן ביריין לך, ונטהרי דלעילא [עלך] - הימים בשנה שנבררו עבורך ויש בהם עליון שמירה לעיניהם]. ואינון ד' ירחי ודשתא [- והם הינם ארבעת החודשים], ובעבד בחורן איירי סיון, אליו אינון יומין דבחר קודשא בריך הוא בישראל [הם החודשים והימים שבהם חג הקבי"ה בישראל, ועבד בחורן בהם] - ונעשה עמהם ניסים]. וכנסת ישראל מתעטרא בבעלה, ואתקרבת בהדיה [- והשכינה הק' הנקראת כנס"י מתפארת בבעלה, קוב"ה ומתקרבת אליו לצורך היתרון]. ע"כ.

ומאמר נוסף, שאותו לא מצאתי בהדיא ב"ח, אך כפי פירוש הוא מובא במגלה עמוקות (אחתון אופר פ"ו) וז"ל: הקדמה גדולה מבוארת בזוהר חדש שבאחד באדר מתחילין האותיות להתנוצץ ברקיע, ע"כ מהז"ח, והוא מוסיף נופך משלו: כמו שבאחד באדר למעלה מתחילין האותיות להתנוצץ ברקיע, לפי שבאותו פרק התחילה להתנוצץ נשמתו של משה שהיא כלולה מס' רבוא אותיות התורה, שכן משה כלול מטעם זה משישים רבוא נשמות של ישראל, וסוד שש מאות אלף רגלי אשר אנכי בקרבו (ומבדיר יא כא), כי לכל אחד מישראל יש לשמה שלו אות אחת מס' רבוא אותיות התורה. נו, התבלבלתם?

קצת הסבר: שמעתם על המושג 'מנין', זה שמותר לקיים רק במרחב הפתוח או בבית הכנסת כששטורים לא נמצאים באזור.

ובכן המניין הזה הוא חטיבה של לפחות עשרה אנשים, שהצטרפו יחדיו במטרה אחידה, להתפלל שחרית מנחה או ערבית וכדו'. כאשר המניין חסר אדם אחד, אין כאן מניין חסר, רק יש כאן תשעה אנשים, תשעה פרטים, העשירי יוצר יצירה מחודשת, חוץ מעשרה פרטים, יש כאן מעכשיו "ציבור", זוהי הדייה אחרת ושונה מאשר הפרטים.

מציאות "ציבור" זו, נמצאת בעם ישראל ולא באומות העולם, כאשר מצטרפים עשרה נכרים יחדיו, אין להם מציאות חדשה של כללות, רק הם נשארים עשרה פרטיים.

וזוהי בפירוש מעלה לישראל, שכן אדם הפוגם חלילה בעצמו, הרי הפגם יושם על שמו, ואולם אין סיבה שמעשה היחיד יעשה באחרים, ולכן מצד היותו חלק מהכלל, הרי הוא מושלם. וכך גם

הפגמים של כל אחד מה"ציבור" ושלמים על ידי שאר חברי הקבוצה. מעלה זו נוספה לישראל ביציאתם ממצרים, שם כידוע קלקלו והדרדורו מדחי אל דחי, ולא ניצלו אלא מאחר ונחשבו לי"כלל ישראל", זו הייתה האתחלתא דגאולה וסופה, הסיבה היוחדת שלמה למרות שלל עובדי עבודה זרה והללו, מכל מקום, הגויים עובדי העבודה זרה נחשבים לפגומים, כי מעשה כל יחיד ויחיד נחשב בפני עצמו, וזאת מאחר שאין להם את מעלת ה"כלל". ואולם הללו - עם ישראל, למרות שחטאו, אין ההטא נרשם אלא על שם היחיד, ולא על שם הציבור.

בני ישראל הם ששים ריבוא, ונרמזים או מושרשים בששים ריבוא אותיות, כל אות לעצמה מופת גוריל, בודדת, ורק כך נוספת מעלה חדשה על כלל האותיות, היוצרות בצירופם את היצירה הכללית, את התורה הקדושה. ראש חודש אדר, והמשיכו בניסן באייר ובסיון, נעשו ניסים לישראל, אך כאמור, הניסים נעשו מצד היותם כלל, שכן הובטחה להם לכלל ישראל "נצחיות", ועל כן לא יתכן בהם כלייה המונית.

לכלית ישראל זאת באה לידי ביטוי גם על ידי ראש הדור, משה רבינו, ועל ידי התפשטותו של משה בכל דור דור - צדיק הדור. הצדיק הכולל את כל הנשמות יחדיו, ובגינו ניצל הדור כולו מרדת שחת. וכשם שכלל ישראל, התורה הקדושה, אינם מהווים רק על ידי אסיפת פרטים, וכולם כאחד חשובים ונחשבים לערך הכלל. כך הדור וצדיקו, אין זאת שהצדיק "עושה את העבודה" בשביל הפרט, כי הפרט צריך לעמוד לעניינו, לשפר, לתקן ולהיטיב. ואולם הצדיק מגן לדורו, הצדיק מייצל לפרט הנכלל בו.

ובזאת יתבהרו ויתבארו שני המאמרים של הזוהר הנזכרים כאחד, בראש חודש אדם מתחילה מסכת החודשים אשר נעשים בהם ניסים לישראל, וזאת מאחר וחודש זה, מתנוצצים ברקיע אותיות, שהם נשמות ישראל, וכפי שביאר זאת ה"מגלה עמוקות", נשמות ישראל בהתכלותם במשה רבינו, הכללם יחד בעניינו, וגורם לכך שהשי"ת יביא ניסים לישראל.

אז הבנו, שהכלל והפרט יחדיו צודקים, ויחדיו הכרחיים לבני ישראל, מהיותו פרט ומהיותו כלל. ה"כלל" האמור נכון גם ביחס ל"כולם" בלי יוצא מן הכלל, והוא נכון גם ביחס למה שלא בגדר פרט, וכגון 'מיעוט רבים שניים'. זוג אנשים, מהווים שני פרטים בודדים, ושניים כאחד.

כאשר ישנו קשר בין שני אנשים עלולה להיווצר ביניהם "תלות רגשית". במילה אחת "תלות רגשית" הכוונה, שתפיסת האחד היא, שבלעדי השני חיינו אינם חיים, ובמילה מקבילה, חיינו האישיים מיוצרים ומנוהלים רק יחד עם השני. ובלי השני, אין הוא קיים כפרט.

ביום בהיר זה של ראש חודש אדר, כאשר מתגלה יופייה ועומקה העצום של כנסת ישראל ככלל, כאמור, ויוצאים כרוזים המודיעים לכולם להכין את שקליהם.

מחצית השקל מבטאת את כח הכלל: 'אני חצוי רק יחד עם השני, אני שלם', וזאת בתורה חייבת אני "ציבור". חשוב לי חבר לחיים, חשובה לי זוגיות טובה.

ובד בבד, בשביל להציל מן התלות, יוצא כרוז המכריז על כך שכל אות וזאת בתורה חייבת שיהיה לה יכולת לעמוד בפני עצמה.

מכריזין על הכלאים שגדלו יחד והפכו להווייה אחת שחציה אינו הווייה כלל - כזה סוג של אחדות צריך לעקור מן השורש.

לעטר פתורא
דרושים נאים לפרשת השבוע

כאשר צוה ה' את משה

בפרשתו זההיר הכתוב על השבת קודם מלאכת המשכן, והקשה הבית הלוי (וי"ו ט"ז) שהרי בפרשת כי תשא מצאנו היפוך הדברים, שהקדים הכתוב מלאכת המשכן לאזהרת השבת, הלא דבר הוא. ותירץ הבית הלוי שישנם שני בחינות של עשייה, עשייה שבאה מאהבה ועשייה שבאה מהכרח, וההבדל ביניהם הוא את מי להקדים תחילה, שמי שעושה מאהבה יעשה קודם את הדברים שאינם מוכרחים אבל מראים את אהבתו אבל מי שעושה מתוך הכרח יקדים הדברים המוכרחים ורק אחר כך מה שמראה אהבתו. ולכן לפני חטא העגל הקדים הקב"ה את מלאכת המשכן להראות אהבתו שהיא מעלה וקדושה לישראל, מה שאין כן לאחר חטא העגל הקדים הקב"ה את השבת שאינה רק מעלה אלא הכרחית, שכביכול היה הקב"ה כבעט על ישראל ולכן הקדים את המוכרח תחילה.

ונ"ל עוד ב"דא, והוא ע"פ דברי הבית הלוי בהמשך שם, שכתב לבאר שיעקר השואל העגל היה במה שטעו לחשוב שאפשר ליצור מקום לשכינה ע"פ השכל האנושי כשם שהיה פועל אם היו מצוים מאיתו ית', דהינו שטעו כלל ישראל לחשוב שציווי אינו מהותי אלא רק גילוי למה שפועל בעולמות העליונים, לכן אם יצליח אדם להבין מעצמו, לאחר שכבר בא בסוד ה' ויודע סודות בראשית ומרכבה, האיך לעשות המשכן על פרסו הרי זה כמו שצוה בזה אע"פ שלא בא ציווי על כך, שהיה ציווי בא רק לגלות שורשי הדברים מביניהם אלא בלא ציווי, ועל כן עשה העגל ומחשבתם היתה בה לטובה להראות עליהם את השכינה למרות שלא היה ציווי על כך. ברם, בזה גופא טעו, כי עיקר התיקונים בכל המעשים הוא מה שעושה רצון ה' ית', ודוקא בגלל שצוה בכך יצו התיקון. ועפ"ז ביאר הא דאיתא בפרשתנו שעל כל פרט ופרט ומעשה שישנו נכתב "כאשר צוה ה' את משה", והוא מחמת בעשיית המשכן באה לכפר על עשיית העגל, וכנגד זה שרצו להתחכם ולעשות ע"פ השכל האנושי ולגרום להשראת השכינה בניהם ללא ציווי, בעשיית המשכן למרות שבצלאל ידע את כל הרמזים והסודות במלאכתו לא עשה אלא מחמת כי 'ציוה ה' את משה', כי רק בצורה זאת יכולה השכינה לשרות בישראל.

ונראה להוסיף ע"ז, שידועים דברים הרמב"ן בהקדמתו לספר שמות, שלכא"ו היה ראוי לחלק את הפרק לשני חלקים שונים, הא' העשועוד והגאולה, והב' מתן תורה ובניית המשכן, והתשובה והסדר אינו כך היא - שספר שמות הינו ספר הגאולה, והגלות לא נגמרה כל עוד לא חזרו ישראל למקומם ולמעלת אבותם. ואפילו שכן שיצאו ממצרים עדיין נחשבים גולים כל עוד לא באו לא הארץ המובטחת ורק כ"שאלו באו הרי סיני ועשו המשכן וחס הקב"ה והשרה שכינתו בניהם אז שבו אל מעלות אבותם, שהיה סוד אלוהי עלי אהליהם, וחס הם המרכבה ואז נחשבו גאולים. ולכן נשלם הספר הזה בהשלים ענין המשכן ובהיות כבוד ה' מלא אותו ומימיו". והמבואר מדבריו שלא הסתיימה הגאולה עד ששבו למעל אבותם שהשראת השכינה היתה אצלם בגלות (עין ור"י נה). ולפי"ז אפשר שלכן טעו בזה כלל ישראל, שחשבו שכמו שאצל אבותם שרחה השכינה רק מחמת שעשו רצונו אפי' שלא היו מצוים כך יוכלו גם הם לעשות ולהשלים את גאולתם בטרם עד בלי ציווי, אבל בזה טעו, שכל זה נכון כל עוד לא ניתנה התורה, אבל שניתן הציווי אין לנו אלא הוא. ולפי"ז י"ל שלכן הפך את הסדר, שכדי שיוודע שכמו שציווי השבת אינו ע"פ השכל האנושי, שהאיך יתכן שישיראל שעשה מלאכה חייב מימה ואילו ע"פ ששבת חייב מימה עוד דבר שלא ניתן להבין בצורה שכלית (וכמו"ש האוחז יתרו), אלא רק מחמת שיראל מצוים בזה דבר השבת, ושכשבושים עושים רצונו של מקום לכן יש בזה תיקון וקדושה, כמו כן בעשיית המשכן יש לעשותה מחמת הציווי בלבד ובכך דוקא תשרה השכינה.

עטרת פז
ממחשבת המוסר

וביום השביעי יהיה לכם שבת שבתון

סיפר הרב יעקב גלינסקי זצ"ל: "מלמחה העולמית השנייה - גזרו על בחורי הישיבה הפולנים 25 שנות מאסר בסיביר.

השרייה בחוץ סכנת מוות מיידית לשרוד פירושו שמונים גרם לחם וצלוחית מרק. קרח ומים לא היה חסר. הקור בחוץ היה נורא ואיום. 40 מעלות מתחת לאפס בתוספת רוח חרישית, הפכה את השרייה בחוץ לתסכנת מוות מיידית. לא יתכן להסתובב בחוץ יותר מחצי שעה. גוף האדם לא מסוגל לשרוד, כל נזול הפך קרח בתוך שניות ממש. מצאתי אכסניה בבית איכר יהודי פשוט, הוא היה אדם מגושם ופשוט. לפרנסתו עבד במאפיה הממשלתית שבעה ימים בשבוע. הוא אירח אותי אבל מזון לא נתן לי. היה די לי בכך שנתן לי ללון בביתו ולהתחמם ליד התנור. בהזדמנויות שהצליח להגניב לחם מהמאפיה לא התחלק איתי אפילו בפרוור. אבל לא היו לי טענות כלפיו. ביתו היה מוקף בשלל עמוק ומסביב לבית היתה שמירה של כלב סיבירי, הכלב היה קשור בשלשלת ברזל והסתובב סביב.

והנה, יום אחד הוא מגיע וצהלתי על פניו "מצאתי לך עבודה ומעכשיו לא תסובב כמו בטלן ויהיה לך גם לחם לאכול". מה קרה? אחד העובדים במאפיה גויס לצבא ומקום העבודה שלו התפנה, תפקידו היה למשוך את השמן מבתינת האפיה. האיכר היה מוצא בעצמו שהצליח לשכנע את בעל המאפיה לקבל אותי לעבודה. וכך אמר לי "אני שכנעתי את האכרא... ואמרת לו שאתה אדם ישר לא גונב חרוץ ובריא".

נבהלתי מבת, ובעדינות מארת'י לו שיש בעיה עם המשרה כי אני שומר את השבת ובמאפיה עובדים עטבת, האיש נדהם והיה כעוס מאוד והרעים עלי בקולו: "אתה מעדיף להיות בטלן? לשוטט כל היום, אז אתה טפיל, הא? הוא חשב שהוא מציל אותי מרעב ואני בוטט במתנתו. הצעתוקת היו רמות ולא הצלחתי להרגיעו מכעסו ולפני שהספקתי לשכנע אותו שאינני כזה כבר נדחפתי אל מחוץ לדלת שנטרקה בכעס ע"י האיש. הדלת הכבדה נסגרה ונכתב אחת קידמה את פני הרוח הנואה של סיביר. חושך בחוץ, קור שחדר לעצמות והתחלתי רועד בכל גופי, הבטתי ימין ושמאל והבנתי שיש לי בסה"כ כמה דקות למצוא פתרון מהיר. אחרת אני מתמוטט וקופא למוות. מלמלתי בשפתי הרועדות תפילה חרישית לאבינו שבשמים ואז הבחנתי במלונה של הכלב. הוא היה גדול ורובץ במלונה כשראשו בפתח, נשימותיו כבדות ונפנו של אדים מיתמר עם כל נשימה שלו. חשבתי שהנה כבר כמה ימים שאני בביתו של האיש ואולי כבר הכלב התרגל אלי - החלטתי לנסות להיכנס איתו למלונה - הכנסת אורחים זו מצווה. אני מתקרב אליו באיטיות ואני רואה שהכלב רק מתבונן בי - לאט לאט אני נדחק פנימה והכלב מפנה לי מקום והנה אני רואה שחמיי ועיניו אצלו במלונה. שכנתי במתח נורא ליצידו עד אשר נרדמתי. בבווק קמתי ויצאתי לאט החוצה. הודית לה' ומיהרתי לצאת מהאזור וחיפשתי פתרון למצבי.

בחוץ פגשתי בעגלון, סיפרתי לו את קורותי והוא ענה שאין לו אפשרות לעזור לי אבל ניחם אותי בסיפור ואמר רק זה, נשמע, אבא שלי היה גם עגלון, אמר לי, שאם יציעו לך סוס בעד סוס, תתייחס כשנותנו, מדוע הוא מעוניין להפטר מהסוס שלך? ואם ירצה להוסיף לך עוד סכף בנוסף לסוס - בשום אופן אל תסכים, כי הסוס שמציעים לך עומד למות, שאם לא כן לא היו מוכנים להוסיף לך סכף. אבל לעומת זאת, אם תראה עגלון שלא מוכן למכור את סוסו בעבור שום דבר שבעולם, סימן שהסוס שלו טוב מאד ממותו. עיניו של עגלון: "אני לא מבין הרבה בתורה, אבל אם אני רואה שאתה היית יכול לוותר על עבודה כזאת חשובה וכן על האכסניה שלך בעבור שמירת השבת, סימן מובהק הוא שהשבת אצלך היא אוצר יקר מאין כמותו. הסיפור הזה", חייזק אותי שאני בדרך הנכונה".

עטרת המקרא

באורים בפרשה בדרך הפשוט

לחשב מחשבת, לעשות בכל מלאכת מחשבת

לא תבערו אש. וכתב הרשב"ם, לפי שביו"ט הותר הבערת אש לאפות ולבשל, אבל בשבת כתוב את אשר תאפו אפו, מבעוד יום, ואת אשר תבשלו בשלו. לכך מזהיר כי בשבת לא תבערו אש למלאכת אוכל נפש. ומשמע מדבריו דביו"ט לא נאמר איסור הבערה כלל ועיקר, וזה כשיטת ריב"א (תוס' פסחים ה'). וכ"ה בירושלמי פ"ה דביצה, ביום השבת אי אתה מבעיר, אבל אתה מבעיר ביום טוב. ולמד מזה הירושלמי להתייר אף נר של בטלה. והנה מהכתוב בפרשתנו, אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם כו' ובוים ושבועי כו'. למדו רז"ל, דאיתן הדברים שנצטוו לבנות משכן, ונאסרו מדבריהם. ומתפסק (פ"ה) לעשות בכל מלאכת מחשבת למדנו דמלאכת מחשבת אסרה תורה. ויש לעי' מגיל' דהוא כן ביו"ט. ויעויין בפכ"י (שבת מז') שנקט מסברא, דביו"ט ליכא פטור מלאכה שאצ"ט. וצ"ע דביצה ח. איתא דחופר גומא וא"צ אלא לעפרה, ל"ה מלאכה דאורייתא ביו"ט. ואף אי נאמר הטעם משום מקלקל, מ"מ גם מקלקל פטורו מצד מלאכת מחשבת (תנינא ה').

הנהגה להלן כתוב, וימלא אותו רוח אלקים כו' ולחשב מחשבת כו' לעשות בכל מלאכת מחשבת. ולמדנו דתרי

ענינו "מחשבת" גינהו, חדא מצד הגברא - ולחשב מחשבות. וחדא מצד המלאכה - מלאכת מחשבת. וי"ל ד"מחשבת" שמגדיר את המלאכה, שייך אף בהל' יו"ט, דהא כתוב לא תעשה מלאכה, ולכן אף להפנ"י מקלקל פטור מיו"ט. ורק היכא שהפטור הוא מצד הגברא כגון מלאכה שאצ"ט, דל"ח ולחשב מחשבות, הוא דצייד הפנ"י דל"ש ביו"ט.

כריתות יט: הואיל ומקלקל בחבורה חייב, מתעסק בחבורה חייב. והתוס' בכ"ד הקשו למאי דס"ל לרש"י דפטור משאל"ג, הוא מצד דל"ח מלאכת מחשבת, א"כ למה לא נימא הואיל ומקלקל בחבורה חייב, משאל"ג גם חייב (וליהוי איתא מהגדו"ק פה: דאף בחבורה פטור ר"ש). ויש לצדד דסברת הגמ' בכריתות היא היכא שהפטור הוא מצד חיתרון חשיבות המלאכה כגון מקלקל, ומתעסק (היכא דהמלאכה נעשית במקוון, אלא דלא ע"ז היתה תחילת מחשבתו, דבזה איירי הסוגיא, ע"ש בתוס'). אולם היכא דהחטורן הוא מצד שאין דעת הגברא, כגון פטור מלאכה שאצ"ט (רש"י תנינא ה'), ודבר שאין מתכוון דמות מה"ל רכ"ל, בזה לא מהני סברת האיל, ובהו א"ש מה דמשמע בתוס' כריתות כ: דאף בחובל ומבעיר דבר שא"מ פטור דל"ה מחשבת.

עטרת ודיבון

תקוירים בפרשת השבוע

כתב הטור או"ח ס"י תרפ"ה, פרשת שקלים כשחל להיות בשבת שבואתה תצוה. במקום שהמפסיר עולה למנין שבעה, מוציאין ספר אחד וקורין מואתה תצוה עד ועשית כיון נחושת [שבפרישת כי תשא]. ובמקום שאין המפסיר עולה למנין שבעה, קורא מואתה תצוה עד סוף סדרא והשביעי שהוא מפסיר חוזר וקורא מכי תשא. ואם חל לשבת שבכי תשא עצמה, במקום שהמפסיר עולה למנין ז' קורין ו' מכי תשא עד סוף סדרא, והשביעי שהוא המפסיר חוזר וקורא כי תשא עד ועשית כיון. ובמקום שאין המפסיר עולה למנין ז', קורין ז' מכי תשא עד סוף סדרא. והמפסיר חוזר וקורא מכי תשא עד ועשית כיון. ולפי חילוק סדרים שלנו לא יבא כך לעולם.

וביאר הדברים הוא. אם פרשת השבוע היא פרשת תצוה, שאז הקריאה של פרשת שקלים היא ההמשך הטבעי של פרשת השבוע, אזי צריך לעשות היכר לכך שינה הסופר מיוחדת ואין פרשת תצוה ממשיכה עד ועשית כיון נחושת. לכך, אם המנהג במקום הוא שהמפסיר אינו עולה למנין ז', צד עצם הדבר שהעולה למפסיר הוא העולה הח', מוכיח שכבר בסתימה הפרשה והקריאה של המפסיר היא קריאה מיוחדת. אבל במקום שהמפסיר הוא העולה ה' אזי לא יהיה היכר לדבר. לכן העולה ה' קורא עד ועשית כיון נחושת, והעולה ה' חוזר וקורא מתחילת כי תשא עד ועשית כיון נחושת.

ונהגה בלשון הטור מבואר, דבאופן שחל פרשת שקלים בשבת פרשת תצוה אין מוציאין ב' ספרי תורה, כיוון שפרשת שקלים היא המשך פרשת השבוע. ויתירה מכך, שמע דאפילו אם פרשת השבוע היתה פרשת כי תשא שנמצא שצריך לגלול את הספר לאחריו כל פרשת כי תשא, נמי אין מוציאין אלא ספר אחד, כיון שלא הזכיר כלל שצריך להוציא ב' ספרים.

אמנם לשון הרמב"ם משמע שמחלק בדבר. וז"ל בפ"ג מהל' תפילה ה"ג, כל פרה מארבע פרשיות האלו, אחד קורא אותה בספר שני ואחר שקורין סדר אותה שבת בספר שהוציא ראשון, חל ראש חדש אדר להיות בשבת בספר אחד ויקהל והשביעי חוזר וקורא מכי תשא עד ועשית כיון. ואם היה סדר אותה שבת כי תשא ועצמו קורין ששה מכי תשא עד ויקהל והשביעי חוזר וקורא בספר שני מכי תשא עד ועשית כיון נחשת. מבואר בדבריו, דכשחל בפרשת ואתה תצוה לא הזכיר שקורא בספר שני, אבל כשחל בפרשת כי תשא כתב המפורש שקורא בספר שני.

ובמאירי מגילה ל, איתא, לפי סוגית ההלכה קורין חמשה בפרשת תצוה ושתי כבי תשא ושביעי חוזר וקורא כבי תשא, ומתוך פתלתו ניכר לכל שהיה פרשת שקלים, ומ"מ שני ספרי תורה אין כאן והואיל והפרשה סמוכה ואין צריך לגילה. ועכשיו נוהגין להוציא שני ספרי תורה וקורין ששה בואתה תצוה ושביעי כבי תשא. והוצאת הספר נותן היכר לכל על ענין הפרשה. ומבאר דא"פ שמדינא דגמרא לכה"פ בפרשת תצוה סגי בספר אחד, מ"מ המנהג הוא להוציא ב' ספרים כדי שיהיה היכר בדבר. אמנם בהמשך דבריו כתב, ויש נוהגין בזו בספר תורה אחת וקורין שבעה בואתה תצוה ומפסיקין בקדיש וקורא מפסיר בפרשת שקלים. והקדיש מודיע הפרשה. ולפי"ז לדידן שנוהגים לעולם להפסיק בקדיש שוב אין צורך להוציא ב' ספרים.

ונהגה כל זה לכאורה אינו נוגע לדידן וכמו שכתב הטור, דלפי חילוק הפרשות שאנו נוהגים בו לעולם לא תחול פרשת שקלים בתצוה או בכי תשא אלא רק במשפטים תרומה או בויקהל. ולכאורה במקרה כזה בודאי שצריך להוציא ב' ספרים ואין לגלול את הספר הראשון אע"פ שהפרשיות סמוכות.

ואכתי יש לדון, היכא שלא הכינו את הספר השני מבעוד יום, ובאופן שבו כן יהיו מחוייבים לגלול את הספר בציוור, ובהו לכאורה הסברא היתה נותנת להוציא ספר אחד, ואדרבה עדיף טפי אם הספר השני מוכן במקום רחוק יותר. ולדברי המאירי הנ"ל יש לדון, דכיוון שהמנהג הוא להוציא ב' ספרים להכירא, א"כ גם ככה"ג יוציא ב' ספרים.

ובהגות נחל אשכול על ספר האשכול כתב, ותמהני שבבית הכנסת של הגאון מו"ה נתן אדלר בפרנקפורט דמיין ע"פ מנהגו אין מוציאין בפרשת שקלים אלא ספר אחד. וכן מוטו ב' מדרשא בשם הגר"ש סלנט זצ"ל, שהורה להוציא רק פסוק אחד בפרשת שקלים והואיל ואפשר לגלול את הספר בזמן מועט באופן שאין בהו טיחורא דציבורא.

ובדעת החזו"א יש בהו ב' שמועות. דהגר"ש דבליצקי זצ"ל כתב במכתבו: כמאמרו שאכן זה נכון שבבית מדרשו של החזו"א הוציאו בפרשת שקלים רק ס"ת אחד. ובספר ארוחת רבינו כתוב כך: אמר לי מו"ר זצוק"ל, מין החזו"א זצוק"ל הורה שבשבת פרשת שקלים (לא שחל בו ר"ה) להוציא שני ס"ת. רק פעם אחת היה יוצא מהלל, בפנה מעוברת שפרשת השבוע בשבת שקלים היתה ויקהל כשהיה סמוכה לה, וצדק הגר"ד זצוק"ל שהתפלל אצל מרן, שמספיק רק ס"ת אחד. ואמר מרן משום כבודו של ר"י זצוק"ל, וכן למנוע מחלוקת, שיוציאו הפעם רק ס"ת אחד. אבל בכל השנים, בשבת שקלים הוציאו שני ס"ת לפי ראות מרן זצוק"ל.

עטרת הפסחים

ממשנת החסידות על פרשת השבוע

אתה זוקף ונושא את ראשך

בשבת קודש זו נפתחים את מערכת הזמנים המיוחדים 'ארבע פרשיות' הכנה לקראת ימי הגאולות פורים ופסח הבעל"ט שתפסילנו לקרב את האדם לבוראו ובכל שנה ושנה האדם מתעלה עוד יותר ועוד יותר מדרגות נבואות ונשגבות. אם בכל שבת קודש העיד הרה"ק רבי מנחם מנדל מויסבטסק ז"ע שיש להתייחס אצלו לא היה לו לעולם 'שבת קודש' וצ"ל לא היה לעולם עוד שבת זכו וכבר נודע מאמר הרה"ק מנחם מנחם מויסבטסק ז"ע שיש לאדם להתקדם בעבודתו ולהשתנות כגון שנתגיייר - מהפך כמין מן הליהודי, אזי כאשר מגיעים אלו הימים נשפיעים מפורם סייעתא דשמיא מיוחדת אורות וכלים להתקרב ולהתעלות, עליו למדוד את מהות הימים וליישם אתם.

וכן אמר הרה"ק מרוזין ז"ע: "בארבע פרשיות יכול כל אדם לראות את עצמו עם הקב"ה, והענין הוא, שד"ה פרשיות הם כנגד ארבע אותיות הו"ה ברוך הוא, ארבע אותיות הקדמים, ובכל פרשת קודש איתא אות אחת משהו הו"ה ב"ה, וכשאדם מקדש ומטהר עצמו. נעשה כלי להשראת השכינה עליו. וכשיעור השם יתברך שיוכל כל אחד לעשות הכנה לקדש ולטהר עצמו, יהיה כל אחד כלי מוכן לקבל עליו השראת השכינה להקב"ה, בודאי ששיעור עליונו כל טוב" (נסחת ישראל ומעם באור למסילות באור החסידות).

כדברים האלו מובא גם בשרת הרה"ק רבי פנחס מקארין ז"ע שהתבטא: איך ווארט שוין געקריגט עס זאל שוין קומען די ארבע פרשיות, איך זאל מיך זעהן מיט דעם אייברשטן? (הגני מצפה שכבר ביאר הארבע פרשיות שהתארה בהם עם הקב"ה) (מאירי פנחס, שם).

שבת שקלים. נצטוונו בתורתנו הקדושה להיות כל שנה ושנה מצית השקל לתרומת הלשכה, לאחד את כל ישראל כולו בעבודת בית מקדשנו ובקרבנות הבאים לכפר עלינו, מפני שבזמננו חזכנו במאורצנו ואין אמתנו מלוקחין קרבן התמיד במעדו והקטורת בזמנו ונוטל כבוד מבית חיינו, נשלמה פריש פשתינו ועל ידי קריאת הפרשה נחשב כאילו הקרבנו הקרבנות בזמננו וחזכנו לנשיאת ראש ונתרונה הקרבנות כבימי קדם, וכמו שאמרנו במדרש תנחומא (תשא א) לאחר שהרחיבו שיעי' לימוד דובבות שפתי ישנים עיי"ש איתא: "ובפרשת שקלים אמר משה לפני הקב"ה רביש"ע משאני מת אין און נזכר א"ל הקב"ה חייך כשם שאתה עומד עכשיו ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשך כן בכל שנה ושנה שוקלן אותה לפני כאלו את עומד שם אותם בואתה זוקף את ראשך מן המטה שקראו בענין וידבר ה' אל משה לאמרי כי תשא את ראש שאת את ראש לא נאמר אלא כי תשא". ולכן נהגו חסידים ואנשי מעשה להסתופף בצל הצדיק בשבת קודש ז"ע, וכמו שכתבו בספרנו "אבות ישראל" להרה"ק מאפטא ז"ע "כי בכל דור ודור הצדיק שהוא ראש הדור הוא בודאי במחבת משה רבינו ע"ה... והוא יזקף ראשו וקומתו של ראש לכל שנה ושנה ע"י קריאת פרשת שקלים דוקא בכונה שלימה ורצויה, וע"י מסירות נפש להשם על קדושתו ית' ויתעלה באהבה, ובחונתו רצויה לפרשת שקלים שמסר לנו משה רבינו. עיי"ש עוד.

הרבה עניינים והסברים נאמרו בפרשה זו, בראשונה מבואר ענין האחדות אשר כל אחד לעצמו ר"ה הוא רק במחצית, ושמייעי' פירפת נאה מאחד המגידים. "באחד באחד משמייעל על הכלאים". על לבנו, באחד מאחד משמייעל על השקלים שהוא שם אחד חזיק עצמו חזק, ויכלל עמו עם הכול, אבל באותו מידה משמייעל על הכלאים הנו חיבור בלתי רצוי, שאפילו כאשר האדם מתחבר עם השני עליו לשמוע עם מי הוא מתחבר שד"ו לא יצא כלאים. ובמאמר העולה: מדרשיו אין גונו צעידתו און נישט עיי"ש עוד.

ומצינו לדברינו שהרחיבו בעול המלכים מהמלכים שונים, במסילה נעלה במהלך מרכזי המבטא את טיב אותו 'מטבע של

אש' שהראה הקב"ה למשה לאמר "כזה יתנו", ויסוד הדברים כבר מבואר בשל"ה הקדוש ועוד קדמונים ורועי החסידות (הובא במסילות באור החסידות).

הענין הוא, אודות המלחמה המתמידת בין חלקי האדם, הגוף והנשמה, הרוח והחומר, לב ומות, וכל שום וחניכא דאית ליה, ועל האדם לפלס דרכיו במשקל להיטיב מעמלו, כמו שכתב השל"ה הקדוש "מצית השקל רומז על הנהגת האדם, שיהיו מעשיו במשקל מדה ומשורה...".

וביאר בהרחבה בטוב טעם רבינו ה"בני יששכר": שק"ל בגימטריא נפ"ש, וצוה הש"י ליתן מחצית דייקא, נראה הנהגה ידועה הנפש הבאה לעולם הזה מהעולם העליון מהחדר שגוף, כמו שפירש"י בגמרא (הוא סוד מלכות שמים נקרא נפא קדיש במבואר במקוילים), והגם שבה השמה ששם לעולם הזה עם כל זה שורשה נשאר שם במקורה כי רוחניות אינו נעתק ממקום למקום רק מתרבה, ואותו חלק הנפש אשר בשמים מעמל מאיר לאשר בגוף האדם, והחלק אשר בארץ מחויב להשתוקק למקור אשר בשמים (זהו ענין מסירת הנפש באהבה), על כן הנפש נקרא ב' חצאי נפשות, והמשכיל יבין, ומהגם שם חלק הנפש אשר הוא בעולם הזה מלוכש בגוף בתכופו למקורה לחלק השמימי, ואז חלק השמימי יסכוף להאיר לחלק אשר בעולם הזה כנ"ל, והנה רמ"ח בגימטריא חצי (מספ"ו) מלכות, והנה גם חלק הנפש השמימי במקורה הוא כי רמ"ח, זה הוא מלכות שמים שלימה שהזכירו חז"ל [בכתוב טו] ... ולהלכה למעשה כתב: דוע (מכתב מין האר"ה) חדשי השנה כשרים הם בחינת אביעשה שבראש, על כן ראשית חודשים קראים, שולח ונגלגלתא, מרחשון סכלו ב' אונים, טבת שבט עינים, אדר חוטם, חן המה איברי הראש, והפה נשלם במה שישראל מקדשין את החדש בפנים (הנשמה התיבון בחודש העיבור), והנה האיברי הללו חן המה השערים אשר פתחם הבורא ית' אל האדם להשתמש בהן בחושיו לצורך הנהגת התורה, ועשה פתחים לכל אחד ומעגילים וכיוסיים לכל אחד שיוכל לכסות אותם ולסגורם בעת אשר יזדמן לפניו דבר שאינו ראוי להשתמש אז באברים ההם, כגון בעינים כשיזדמן לפניו דבר שאינו ראוי לשמוע ליצנות לשון הרע וכיוצא הנה יכוף אליה לתוכה [כתובות ה"ב], וכיוצא בשאר האיברים הנ"ל, והנה גיטת השכל ממרומים רבים הוא הדעת הניתן באדם למעלה מן החושים, והוא מומנה לטופט לטופט בצדק את אשר ישמשם האדם בחושים הללו ואת אשר ימנע ולא ישתמש, הוא הדעת המושפע מביח החיים כל הפסק, כי הדעת הוא ממקור החיות, "והנה החיות הש"י למשה, כשם שאתה עומד כעת ונתן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשך, כך בכל שנה וכו', וענין שיכוח הדבר לפרשת שקלים דייקא, כבר כתבנו במקום אחר שק"ל בגימטריא נפ"ש. והנה הכוחות שנבטשם במקום במשקל, אם ירצה יטה כחותיו היינו החושים שהם פעולות הנפש לדבר י' ולתורותיו למצותיו, ואם ירצה י' פעולת בהיפך כי בחבירה חפשיה, אם כן הוא דבר שקולו נוטה לכאן ולכאן, וכיון שהדבר שקול בבחירה על כן תיכף ביום הוולדו יש בו מחצה פעולה ל"י ומחצה פעולה להיפך ח", והחויב מוטל על האדם להטות גם מחצית חלק השני גם כן להש"י, וזהו ברמז המצוה שבצטוונו לתת מחצית שק"ל (בגימטריא נפ"ש) ל"י, להיותן לקרבנות לקיב הלל ל"י (וגם נפש הבחימה יתקשר להש"י הנהגה הדבר), ועל ידי זה הוא נשיאת ראש וזקיפתו לישראל, אבל החי הש"י בעת אשר קוראו פרשת שקלים, משך רבינו וע"ה סוד הדעת עומד עממה לטהוט דעתם ורצונם ל"י וזוקף את ראשך כנ"ל, הן הדברים."

הרה"ק רבי אהרן הרופא מאוסטרהא זי"ע כ"ו אדר תק"ע

הוא בא אל הקודש, והציג את שמו היהודי 'אהרן', גולל את כל מאורעות חייו בפני הצדיק, כשקשטו בפיו: "אנא, רבי! רפאני מחולי הנפש, ואני ארפא אתכם מחולי הגוף".

כוחה של תשובה

באהבה רבה קיבל המגיד את רבי אהרן, ובכוחו הגדול צירף וטיהר את נפשו, השיבו לכוך מחצבתו, רחצו במימי הדעת וכיבס את תכמי נשמתו, עד שהפך כולו לכוך טהור הוא. לא קלה היתה לו לרבי אהרן דרך התשובה. קשיים רבים עמדו לו משלו, והוא התמודד עם יצרו שניסה למשוך אותו בכוח אל שאול תחתיה, אך מן השמים סייעו בעדו להתגבר עליו, בעזרתו של המגיד. וכפי שסיפר הרה"ק רבי אברהם מסלאנים (בית אברהם, מאמרי ימים נוראים):

"הרה"ק ד"ר גורדון ז"ל, שהיה מתחילה בעל עבירה ואחר כך נעשה בעל תשובה גדול, וממקורביו של הרה"ק המגיד זצ"ל, שאל פעם את המגיד עצה על מה שלפעמים מבלבל אותו מחשבות ממעשי הרעים הקודמים. ואמר לו הרב המגיד זצ"ל על דרך משל, לאחד שהיה לו בית מרוח, שהגויים היו באים שם תמיד לשתות יין-שרף, וגם בלילות היו באים לשתות. אחר כך עזב את הפרנסה הזאת ונעשה סוחר יערות ועשיר גדול, אך הגויים הרגילים כאן ביי"ש באים בכל לילה להעיר אותו שיתן להם יי"ש לשתות, אזי הוא עונה להם כל פעם, שאין זה כבר פרנסתו ואינו שייך לזה, עד שהם מתרגלים שאין להם כבר מה לבוא אליו. וכמו כן ישיב למחשבותיו ממעשיו הקודמים הבאים ודופקים על דלתי לבו: איני כבר אותו האיש, אני כבר בריה חדשה שאין לי שום שייכות למחשבות כאלו, ואז יפרשו כבר ממנו".

וכך רומזו לקודשי המגיד, עד שצירפו ללהקת הקדושים אשר עמו. ובערוב ימיו, בשבתו בעיר אוסטרהא, התפרסם רבי אהרן לצדיק נשגב. וכך כתב הרה"ק רבי ישראל בער מווילעדניק בספר "ק שארית ישראל":

"והנה הצדיק הגדול אשר יש כח בידו לעורר רחמים רבים מלמטה על שפל המדרגה, כמו שידוע מהמגיד הגדול ממעזריטש שלקח את הווא גארדע ממעמקי הקליפות והושיבו ברום המעלות, הוא מבחינת מלאך ה' צבאו-כנ"ל...".

מקורות: עדת צדיקים, מאמר מרדכי, שארית ישראל, בית אברהם

לאחר שיצא השליח, הבחין הרופא בשיפור נוסף, וצווה להחזיר את השליח, כדי לרשום תרופה שונה, בהתאם למצב הנוכחי. משיצא השליח שנית, ראה שוב הרופא כי המצב הולך ומשתפר פלאים עד שכבר צריך הוא לתרופות אחרות. אחוז תימהון צווה להחזיר תיכף את השליח שנית, ועוד בטרם שובו נדהם לראות כי המחלה הולכת ונמוגה, וכי אט אט חוזר החולה לאיתנו. פלא שכזאת לא ראה מאז היה לרופא. לאחר שהתחזק החולה והסב על מיטתו, פנה אל ד"ר גארדיא, שעדיין ישב אצלו מרותק למזוזה הנס המתרחש לנגד עיניו, ובקול ענות חלושה אמר לו:

"רופא נכבד! ידעתי גם ידעתי, כי לא בסמי הרפואה תבוא מזור למחלתך, כי אם על ידי המלאך רפאל הנלווה אליך...". ד"ר גארדיא נסער. למרות שלא ממש הבין את פשר המילים, הרגיש בנפשו את עוצמתן. כמין דליקה הוצתה בלבו. הנקודה היהודית, החבויה אי שם במעמקים, לפתע נדלקה, הוא ניסה לכתובת, או לפחות להדחיקה פנימה, אלא שהיא הובררה ביתר שאת, למשמע דבריו הנוספים של החולה:

"דע לך רופא יקר, כי לא בדיתי את הדברים מלבי, אלא שכן שמעתי מפי הצדיק, המגיד ממעזריטש".

"מי הוא זה וזוהי הוא הצדיק?" - הזדעק הרופא - 'חפץ אני לראותו!'
לאחר שרשמו לו את כתובת מגוריו המגיד, קם ויצא בסערת נפש.

מני אז לא מצא ד"ר גארדיא מנוח לנפשו. מראות חיי לידותו היהודיים עלו וגאו כגלי הים לנגד עיניו, וטרדו את שלוותו. הוא נזכר בבית אביו, רבי שמשוך, היהודי הישר והתמים, אשר חלה מעגמת נפש, כשהוא, בנו, סר מהדרך הישר והטוב, והחל לרעות בשדות זרים. מצפוניו יסרוהו מבלי הרפות, כשהחל פיו לפום בערגה את זמירות השבת ומועדי ה'. נפשו יצאה בגעגועים, והוא ככה בכיה חרישית, כיונן רעב הנמשך אל אמו. לפי אחת הגרסאות נסע אז בעיצומו של יום הכיפורים, ונזכר בתנועותיה הערבות של תפילת היום, עד שכיסופים עילאיים מילאו את לבו, שגררו אחריהם הרפורי תשובה עזים, כך נמשך בכבלים נעלמים, אל שורשי העמוקים, אל אביו שבשמים. כעבור תקופה של לבטים ותהיות, גמר אומר לנטוש את חצר המלך, לעזוב את כל היקף והגדולה, ולערוק לחצר קדשו של הרבי רבי בער, במעזריטש.

המלאך רפאל

כאיש נדהם, המסתאה לדעת פשרו של דבר נשגב מביתו, היה מראהו של הסוחר הווילנאי, בשעה שיצא בשלום מן הקודש.

במקרה נקלע לכאן, למעזריטש, בדרכו לעסקיו, ולא ביקש אלא לחזות בנועם פני המגיד הקדוש - הרבי רבי בער, שטיבו יצא בכל הארץ. אף הוא התבטא כן בפני המגיד, כי עובר-אורח הוא, ולא בא לבקש ברכה או רחמים, כי אם לראות ביופיו של מלך ישראל. אלא שהמגיד דיבר אליו דיבורים 'שלא ממין השאלה', ושמזוהים היו למשמע אזניו:

'דע לך כי לא הרופא מרפא את החולה, כי אם המלאך המתלווה אליו, הוא המביא את הרפואה, ואם הוא רופאו של המלך, אזי מתלווה אליו המלאך רפאל בעצמו...'

הסוחר, שחסון ובריא היה, תמה ולא הבין כלפי מה הדברים אמורים, שמא טעה הרבי והחליפו באדם אחר, או שמא היה נדמה לו כחולה.

בשוב האיש לביתו שבווילנא, אירע הדבר.

עודו פוסע על המפתן, התמוטט ואיבד את הכרתו, ר"ל, ומשהגיה הרופא ובדקו התגלה האסון, כי בדקה בו מחלה אנושה וסכנה נשקפה לחייו. בני משפחתו ניסו לבקש את עזרתם של רופאים נוספים, אך כולם פקרו ידיהם בייאוש.

בימים ההם ערך מלך פרוסיה מסע בין המדינות, במהלכו הגיע לבקר בווילנא, יחד עם פמלייתו שכללה גם את רופאו האישי שנודע למשגב, ד"ר גארדיא. ניצלו בני משפחת החולה את ההזדמנות, ובקשוהו שיסור נא לטפל ביקרם השוכב על ערש דווי.

ואולם, משבא ובדק את החולה, פנה אל מזמניו במורת רוח: "לשם מה הטרחתם אותי הנה? כלום מחיה מתים אנכי? והלא אפסו כל טכניוניו להחלים..."

מבוכה קשה שררה בחדר, כחשכת הלילה היורדת ומאפילה פני תבל ירד הייאוש הקודר על פני הנוכחים. ד"ר גארדיא אסף את חפציו בזריזות, תיכן את צעדיו חוצה, וכבר עמדו רגליו על סף הבית כשהעניף מבט אחרון, מלא חמלה, אל עבר החולה, אז הפתע להבחין בפניו שהשתנו לטובה.

משחזר על עקבותיו ובדק שנית את החולה, ראה לתדהמתו כי יש תקוה. על אתר התיישב לרשום לו תרופה, ושלה את עוזרו שימהר להביאה מבית המרקחת. אולם, רגעים ספורים

עטרות של שבילים פלאות ופרפראות

דביקות בצדיק גם כשמבקש תרומה...

וַיֵּצְאוּ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה (לה, פא)

בספרו הקדוש 'דברי ישראל' כתב הרה"ק רבי ישראל ממאדזיץ זי"ע רמז נפלא בהאי לישנא: "יש לומר 'ויצאו' מלשון 'נפשי יצאה בדבור'. והענין, כי כל עדת בני ישראל היו דבוקים במשה רבינו עד כלות הנפש, זהו 'ויצאו כל עדת בני ישראל מלפני משה' רצונם לומר, נפשם יצאה בכלות הנפש מלפני משה רבם מגדול הגעגועים אליו.

ומה שנאמר זאת בכיוון כבאן דווקא, הנה למשל יש חסידים הדבוקים ברבם במסירת הנפש בשביל רבם, אף על פי כן יאמר נא רבו אליו שיפזר כל ממונו ורכושו, הנה הוא בהול על ממונו ונתקרב באפס מה מדביקותו אליו, ואפילו לו יציית אמנם הוא עצב ומיצר דוואק על ממונו כמובן. לא כן עדת בני ישראל עם משה רבינו, אף שאמר להם כבאן שיפזרו ויתנו ממונם ורכושם כספם וזהבם וכל אשר נמצא איתם, אף על פי כן לא נפלו מדביקותם, 'ויצאו כל עדת בני ישראל מלפני משה' - נפשם יצאה בכלות הנפש מלפני משה מגדול הגעגועים והחביבה אליו. ולא עוד אלא שהיו שמחים בזה כעל כל הון. זהו שיש לומר עוד 'ויצאו' לשון שמחה כדרך שאמרו רבותינו ז"ל על 'ויצא קין' - 'יצא שמח', כדרך אומרנו 'הנה הוא יוצא לקראתך ואך ושמח בלבך', עיי"ש והבין.

מדוע לא מנעם היצה"ר מלהביא את תרומת ה'?

אִישׁ וְאִשָּׁה אֶל יַעֲשׂוּ עוֹד מִלְּאִכָּה לְתַרְוַמַת הַקֹּדֶשׁ וַיִּפְּלֵא הָעָם מִהִבְיָא (לה, ו).

הקשה מוח"ז הגה"צ רבי יעקב בן-ציון רוטנר זצ"ל גאב"ד חליסה (שהשגוע מלאו שלשים שנה לפטירתו כ-אדר א' תשי"ב), מה איכפת היה להם לעושי המלאכה שיישאו באוצר בית ה' לתרומת לרוב, לצורך בדקלי הבית ושאר צרכים העתידים לבוא.

הוא מותיב והוא מפרק, כי 'העם' הכוונה לערב רב (עי' אור החיים הק, ריש פר' בשלה), שבאו אף הם לתרום מהונם לתרומת ה'. ויהי הדבר לפלא בעיני עושי המלאכה, כיצד יתכן שאין היצה"ר מונע בעדם לקיים את המצוה הזאת, כשם שהוא מונע את התקדמותו של כל דבר שבקדושה. הלכו וסיפרו הדבר למשה רבינו ע"ה, כי 'מרבים העם להביא מדי העבודה', ללא שום מכשול

בדרך. הלך משה ובדק ומצא כי 'ויבואו האנשים על הנשים' (ועיל לה, כב) - שבאו לשם הערב-רב בתערובת שלא כהלכה, או אז הבין מדוע היצר לא רק שלא מנעם, אלא אף עודדם להזדרז בדבר... באותה שעה צווה משה להכריז 'איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקודש' - שלא תקיימו המצוה באופן כזה של תערובת, אלא תיקון גדול התקין שם, להפריד בין העורות. מיד 'ויכלא העם מהביא'...

אמנם, מעידה תורתנו הקדושה, שאף על פי שהערב רב פסקו מלתרום, עם כל זאת 'והמלאכה היתה דיים והותר' - אף ללא תרומתם...

פרשת המנורה - סגולה להבנת התורה

וַיַּעַשׂ אֶת הַמְּנֹרָה זָהָב טָהוֹר וְגו' (לה, יו)

כתב הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זי"ע בספרו הק' אגרא דפרקא (אות קעב):

"נראה לי בסגולה, כשאדם אינו מבין איזה דבר בתורה יאמר פרשת המנורה בתורה ויאירו עיניו, המשכיל יבין".

מעשה מרכבה - מצויר היה על הכיור

וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֵת פָּנּוּ נְחֹשֶׁת בְּמִרְאֵת הַצְּבָאִת אֲשֶׁר צָבְאוּ פָּתַח אֲהֶל מוֹעֵד (לה, ח).

בספר 'גימטריאות' לרבינו שמשון (נדפס בספר ש"ך על התורה בסוף הפרשה) כתב לאמר: 'לפי שעל הכיור היה מצויר עליו מעשה מרכבה, ולזה נקרא כיור, לשון ציור וכיור' (עי' בבא בתרא נג, ב). וכתב בה הגאון רבי אליהו הכהן זי"ע בעל 'שבט מוסר', בספרו 'סמוכים למד': 'גנראה לדרמוז לזה סמך 'ויעש את הכיור' למה דחתם פרשה דלעיל 'לוחות עשה אותן', לומר שעשה את הכיור מצויר מעשה מרכבה כאשר ראו במתן תורה בקבלת התורה הכתובה בלוחות. ולגילוי זה סמך 'לוחות עשה' כו' ל'ויעש כיור', כלומר, מה שראו בנתינת עשרת הדברות שבלוחות שראו מעשה מרכבה - ויש את הכיור, שצייר עליו מעשה מרכבה".

